

Barnfamiljer som riskerat att bli eller som blivit avhysta

Delredovisning i regeringsuppdraget att förstärka
arbetet mot vräkning av barnfamiljer

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. På begäran kan vi ta fram publikationen i ett alternativt format för personer med funktionsnedsättning. Skicka frågor om alternativa format till alternativaformat@socialstyrelsen.se.

Artikelnummer: 2025-12-9942

Publicerad: www.socialstyrelsen.se, december 2025

Förord

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att förstärka arbetet mot vräkningar av barnfamiljer 2024–2027. Antalet barn som berörts av en vräkning har enligt Kronofogdemyndighetens statistik ökat sedan 2018. I uppdraget ingår att ta fram mer kunskapsunderlag om varför antalet vräkningar ökar, hur olika kommuner arbetar före och efter att en vräkning har genomförts, med särskild hänsyn till ett barnperspektiv, samt ge förslag på åtgärder för att minska antalet vräkningar.

I denna delrapport visar Socialstyrelsen nya uppgifter om avhysningar, som är det begrepp myndigheten använder för vräkningar. Det gäller vuxna med barn som varit aktuella hos Kronofogdemyndigheten (KFM) åren 2021–2024. Här ingår personer från att en ansökan kommit till KFM om handräckning fram till en avhysning eventuellt genomförs. Resultaten redovisas på nationell nivå och är framtagna utifrån det förebyggande perspektivet. Den primära mottagaren är regeringen.

Detta är ett av Socialstyrelsens uppdrag inom regeringens nationella strategi för att förebygga och motverka hemlöshet 2022–2026. Slutredovisningen av uppdraget ska lämnas senast 31 maj 2027.

Vi riktar ett stort tack till Davor Vuleta och Pernilla Tollin på KFM för era bidrag och gott samarbete. Rapporten har skrivits av Charlotta Fondén och Martin Claesson har bearbetat registeruppgifterna. Stina Hovmöller var ansvarig enhetschef.

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	5
Uppdraget och delrapportens innehåll	6
Nya data om barnfamiljer som riskerat att bli och som blivit avhysta	6
Vad resultaten baseras på	7
Ny kunskap om barnfamiljer i avhysningsprocessen	9
Vad resultaten visar	10
Processen från ansökan om hand-räckning till verkställd avhysning	10
Vuxna med barn i den summariska processen	11
Barn i den summariska processen	16
Vuxna med barn i den verkställande processen	18
Barn berörda av avhysning	22
Resultaten har fler användningsområden i det fortsatta uppdraget	25
Referenser	26
Bilaga 1 Metod	27

Sammanfattning

Hemlöshet är en samhällsutmaning som berör allt från barnfamiljer utan eget boende till personer utan tak över huvudet. Ett eget boende är viktigt för alla människors trygghet, hälsa och livskvalitet, inte minst för barn. Genom att förebygga avhysningar kan det personliga lidandet för familjer som blir avhysta begränsas, samtidigt som kostnader för dem, hyresvärdar och samhället kan minska.

Enligt Kronofogdens statistik har antalet barn som berörts av en genomförd avhysning ökat sedan 2018. En verkställd avhysning föregås av flera steg. Barn riskerar att påverkas under hela processen oavsett om slutresultatet blir en verkställd avhysning.

Hos Kronofogden finns två processer som föregår en genomförd avhysning, den summariska och den verkställande processen. Den första handlar om att få kravet mot familjen fastställt och den andra handlar om att få avhysningen genomförd. Under båda processerna finns möjlighet att lösa situationen och förhindra att en avhysning äger rum.

I den här delrapporten redovisar vi resultat från en registerstudie om vuxna och barn som berörts av dessa två processer åren 2021–2024. Vi har undersökt om familjerna bodde kvar, om de flyttade själva eller om processen gick vidare till avhysning. Syftet är att få fördjupad kunskap på nationell nivå om hushåll som riskerat avhysning där barn är berörda. Kunskapen kan användas som grund för olika förebyggande åtgärder.

Resultaten handlar om hushåll där barn är berörda och visar bland annat att

- antalet ansökningar som kommer till Kronofogdens summariska process är runt fem gånger fler än ansökningarna i processen om att verkställa avhysning
- det vanligaste är att hushållet bor kvar, det gäller cirka sex av tio ansökningar i den summariska processen under 2021–2023
- kontakt med vården på grund av psykisk ohälsa och tidigare skulder hos Kronofogden är mycket vanligt hos de personer som riskerar avhysning
- drygt 40 procent av hushållen bor kvar efter ansökan i den verkställande processen, drygt 20 procent flyttar och drygt 30 procent blir avhysta, 2021–2023
- antalet barn som är berörda i den verkställande processen är fler i Socialstyrelsens registerstudie, jämfört med antalet barn i Kronofogdens statistik

Uppdraget och delrapportens innehåll

Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att förstärka arbetet mot vräkningar av barnfamiljer.¹ Uppdraget är ett av flera inom ramen för den nationella strategin för att förebygga och motverka hemlöshet.²

Myndigheten ska enligt uppdraget kartlägga och analysera varför antalet vräkningar av barnfamiljer har ökat under senare år. Antalet barn som berörts av en avhysning³ har enligt Kronofogdemyndighetens statistik ökat sedan 2018.

I uppdraget ingår också att vi ska redovisa hur olika kommuner arbetar för att förebygga vräkningar och vilka åtgärder som vidtas efter en genomförd vräkning, med särskild hänsyn till barnperspektivet. Socialstyrelsen ska även lämna förslag på åtgärder för att minska antalet vräkningar av barnfamiljer. I nära dialog med kommunerna ska myndigheten stötta dem i deras arbete för att minska antalet vräkningar av barnfamiljer och sprida kunskap om uppdragets resultat.⁴

Nya data om barnfamiljer som riskerat att bli och som blivit avhysta

I denna rapport redovisar vi resultat från en registerstudie om utvecklingen, omfattningen och omständigheterna för barnfamiljer som riskerat och blivit avhysta, d.v.s. som rör den första delen i regeringsuppdraget. Syftet med rapporten är att delge kunskap på nationell nivå som framkommit hittills i uppdraget. Resultaten handlar om vuxna och berörda barn som varit aktuella i ett eller flera led i processerna hos Kronofogdemyndigheten⁵, KFM, som föranleder en avhysning.

Här presenteras uppgifter om hushåll där barn varit berörda från att en ansökan kommit in till Kronofogden fram till att en avhysning verkställts under 2021–2024. Resultaten presenteras övergripande på nationell nivå med fokus på det förbyggande perspektivet. Att avhysningar och hemlöshet

¹ Uppdrag till Socialstyrelsen att förstärka arbetet mot vräkningar av barnfamiljer Regeringsbeslut S2024/01823 (delvis).

² Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026. Bilaga till regeringsbeslut 2022-07-07 nr. I:19.

³ Avhysningar är det juridiska begreppet för vräkningar som Socialstyrelsen använder och som kommer användas i delrapporten.

⁴ Uppdrag till Socialstyrelsen att förstärka arbetet mot vräkningar av barnfamiljer Regeringsbeslut S2024/01823 (delvis).

⁵ I den fortsatta texten används även Kronofogden och KFM som benämning på Kronofogdemyndigheten.

ska förebyggas är både ett mål i regeringens hemlöshetsstrategi⁶ och ett perspektiv som genomsyrar socialtjänstlagen.

Socialstyrelsen har undersökt hur många personer som varit aktuella i ansökan som kommer till Kronofogden⁷ och vad som sedan händer i processen. Hur stor andel som bodde kvar, som flyttat och som gick vidare i processen mot en verkställd avhysning redovisas. Det gäller både vad som händer under den summariska processen och under den verkställande processen hos Kronofogden. Även uppgifter om antalet berörda barn och om de vuxnas bakgrund och deras situation i samband med avhysningsprocessen har undersökts.

Grunduppgifterna kommer från KFM:s verksamhetsregister och gäller från 2 januari 2021 till 17 december 2024.⁸ Uppgifterna har kompletterats med data från Statistiska centralbyrån, SCB, och från några av Socialstyrelsens register. Nedan beskrivs närmre vilka underlag undersökningen och därmed resultaten baseras på.

Vad resultaten baseras på

Inledningsvis tog Socialstyrelsen reda på om och vilka uppgifter vi kunde inhämta för att få mer kunskap om vuxna med barn som riskerat att bli och som blivit avhysta. I möte med analytiker på Kronofogdemyndigheten, framkom att

- KFM sparar uppgifter i ansökan tre år i verksamhetsregistret SARA
- KFM kartlägger inte om de vuxna som *riskerar* en avhysning har barn eller inte under den summariska processen (uppgifter om barn finns inte i KFM:s register SARA)
- KFM:s uppgifter om barn inhämtas i den verkställande processen, och är säkrast när en avhysning har verkställts.

Därför beslutade vi att kartlägga omfattningen av barnfamiljer under åren 2021–2024 som både som riskerat att bli avhysta och som blivit avhysta.

Uppgifter om vuxna som varit aktuella i något skede i de processer som föregår en avhysning åren 2021–2024 beställdes från KFM.⁹ Det gäller både

⁶ Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026. Bilaga till regeringsbeslut 2022-07-07 nr. I:19.

⁷ Vi utgår från de personer som var *svarande* i ansökan till Kronofogden.

⁸ Kronofogdemyndigheten har endast kvar uppgifter om ansökningar om handräckning (summariska processen) i verksamhetsregistret SARA tre år tillbaka i tiden, därav avgränsningen i tid. Personer med skyddad identitet ingår inte.

⁹ De avgörande uppgifterna var personnummer för svaranden i anmälda handräckningar, datum för beslut om handräckning, personnummer och första datum i verkställighetsprocessen samt datum för verkställda avhysningar.

personer och beslut som Kronofogden fattat i den summariska processen och den verkställande processen.¹⁰

Uppgifter om barn och vuxna i hushållen

För att ta reda på om barn varit berörda i någon del i denna process undersökte därefter SCB, enligt beställning från Socialstyrelsen, om

1. det fanns barn som var folkbokförda på adressen som ev. avhysning skulle ske från (registret över totalbefolkningen)
2. den/de vuxna i denna bostad hade barn som var folkbokförda på en annan adress (flergenerationsregistret)

Det innebär att de barn som berörs antingen själva var folkbokförda i bostaden eller hade en förälder som var folkbokförd där samtidigt som barnet inte var det.

I undersökningen utgår vi alltså från att barn blir berörda av en genomförd avhysning om de är folkbokförda i bostaden eller om de har en förälder som blir avhyst, även om barnet inte är folkbokfört där. Familjekonstellationer ser också olika ut och i undersökningen ingår även barn till den svarandes sambo. Även barn över 18 år kan bo i hushållet, men i resultaten om barn ingår endast de som är under 18 år.¹¹

Vi ville också ta reda på om barnfamiljerna flyttat från sin bostad under processen, utan att en avhysning verkställts. Det handlar om att de boende själva tar initiativ till att flytta från bostaden.¹² Omfattningen av dessa flyttar finns inte redovisad i statistiken hos KFM. Därför beställde Socialstyrelsen även uppgifter från SCB om ändring av folkbokföringsadress.¹³

För att få mer kunskap om gruppen som helhet inhämtades även olika bakgrundsuppgifter om de vuxna (svaranden i ansökan), det gäller bl.a.

- kommun (SCB)
- huvudsaklig inkomstkälla månaden innan ansökan (SCB befolkningens arbetsmarknadsstatus)
- psykisk ohälsa (Socialstyrelsens patient- och läkemedelsregister)
- ekonomiskt bistånd (Socialstyrelsens register för ekonomiskt bistånd)

¹⁰ Processerna beskrivs närmre på sidan 10. Vilka uppgifter som Socialstyrelsen inhämtat och vad registerstudien baseras på beskrivs utförligare i Bilaga 1.

¹¹ Se utförligare beskrivning om vilka hushåll och personer som ingår i undersökningen i Bilaga 1.

¹² Detta har beskrivits som en påtvingad avflyttning (se t.ex. Kjellbom, P. Ekonomiskt bistånd vid hyresskuld. Socialvetenskaplig tidskrift 2015:2, s 153–174), von Otter m.fl. Dynamics of Evictions: Results from a Swedish Database, European Journal of Homelessness _ Volume 11, No. 1, May 2017, pp 1-23) och som dold vräkning eftersom dessa flyttar inte syns i officiell statistik. Samtidigt kan de få negativa konsekvenser för familjen, inte minst barnen.

¹³ Se utförligare beskrivning i Bilaga 1.

- första tillfället personen förekom i en verkställighetsprocess hos Kronofogden (KFM:s register)

Ny kunskap om barnfamiljer i avhysningsprocessen

Uppgifterna har samkörts för att identifiera mönster och förhållanden för vuxna med barn och som riskerat avhysning 2021–2024. Avsikten var också att ringa in omfattningen av barn som varit berörda av något led i en avhysningsprocess. Vi har även undersökt vad som hänt från ansökningstillfället fram till att en avhysning eventuellt genomförts.¹⁴ Syftet med undersökningen var att få ny fördjupad kunskap om barnfamiljer som förekommit hos KFM i den summariska och i den verkställande processen på nationell nivå.

Som framgått har vi uppgifter från Kronofogden som gäller åren 2021–2024. Flera ärenden pågick fortfarande när uppgifterna från KFM inhämtades, den 17 december 2024. Detta är en begränsning när det gäller att undersöka och beskriva utvecklingen.¹⁵

Enligt Kronofogdemyndighetens statistik har antalet barn som berörts av en genomförd avhysning ökat sedan 2016. Förra året, 2024, var det totalt 711 barn som berördes av en verkställd avhysning. Det är nästan samma antal barn som under finanskrisen 2008, då 716 barn berördes av en avhysning [1]. Ytterligare ett syfte med studien var att undersöka om fler barn även är berörda i de ansökningar som initialt kommit in till Kronofogden.

De framtagna resultaten kommer också att användas i Socialstyrelsens fortsatta arbete i regeringsuppdraget, som ska mynna ut i åtgärdsförslag och stöd till kommunerna.

¹⁴ D.v.s. både under den summariska och den verkställande processen, dessa beskrivs på nästa sida.

¹⁵ Det finns dock forskning som beskriver personer som var aktuella hos KFM för avhysning under åren 2009–2011, som delvis är jämförbara med våra resultat (se von Otter m.fl. Dynamics of Evictions: Results from a Swedish Database, European Journal of Homelessness _ Volume 11, No. 1, May 2017, pp 1-23. Nilsson, I. Factors associated with self-initiated moves during the formal eviction process. British Journal of Social Work (2024) 00, 1–2).

Vad resultaten visar

Många föräldrar har blivit föremål för en ansökan om handräckning hos Kronofogdemyndigheten. Det allra vanligaste är att föräldern därefter ändå bor kvar i sin bostad. Betydligt färre barnfamiljer är med om att en avhysning faktiskt blir verkställd sen. För att underlätta förståelsen av resultaten beskrivs först Kronofogdens två processer som kan leda fram till att en avhysning genomförs och vad vi undersökt i respektive process.

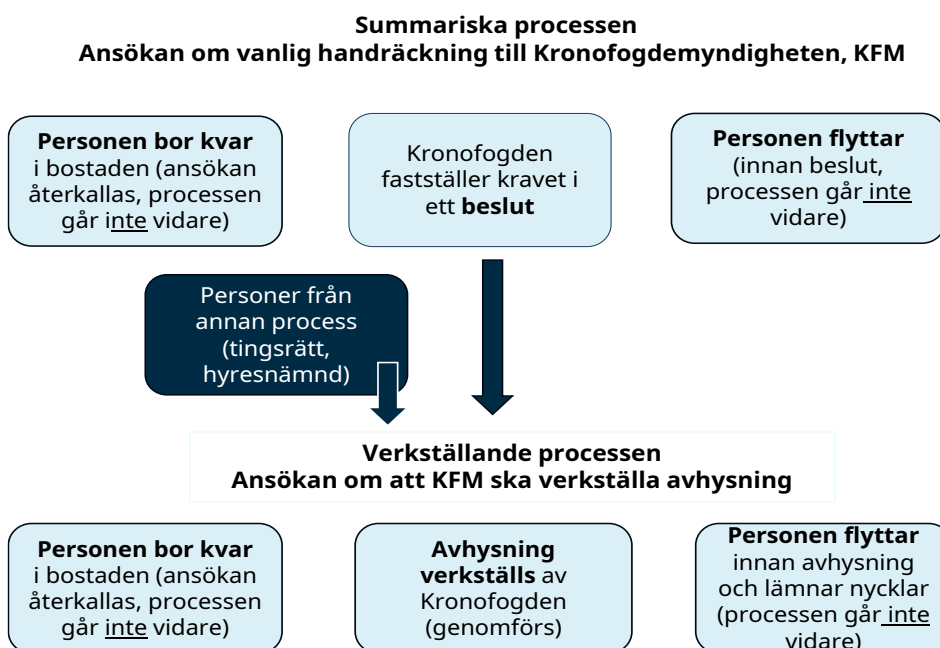
Processen från ansökan om handräckning till verkställd avhysning

Det finns två processer hos Kronofogdemyndigheten som föregår en verkställd avhysning

- den summariska processen
- verkställighetsprocessen

I figur 1 beskrivs förenklat de olika steg i den summariska och i den verkställande processen som Socialstyrelsen har undersökt. Det gäller alltså vad som hänt efter ansökan i respektive process. Ansökan om vanlig handräckning gäller en fordran, i det här fallet oftast en obetald hyra eller avgift. Ansökan om verkställighet gäller själva avhysningen.

Figur 1. Den summariska och den verkställande processen hos Kronofogden och vad som kan hända i respektive process.



Källa: Kronofogdemyndigheten och Socialstyrelsen

Barnfamiljer som riskerat att bli eller som blivit avhysta

Den vanligaste orsaken till att en ansökan om handräckning¹⁶ kommer till Kronofogden är obetald hyra. Andra orsaker kan vara obetald avgift i bostadsrättsförening eller att personen stört grannar, allvarligt vanvårdat bostaden eller hyrt ut bostaden olovligt i andra hand.

Bland barnfamiljer är hyresskuld den vanligaste orsaken till att familjer blir avhysta, under 2024 gällde det 91 procent av alla hushåll där barn var berörda.¹⁷

Under båda dessa processer kan en avhysning undvikas. I den summariska processen kan skulden till exempel betalas eller så kan parterna nå en uppgörelse. Drygt 40 procent av de ansökningar om handräckning som kommer in till Kronofogden återkallas [2].

Inför båda processerna ska socialtjänsten informeras. Hyresvärden ska meddela uppsägning p.g.a. obetald hyra till både hyresgästen och socialtjänsten. Det gäller även vid obetald avgift i bostadsrätt.

Socialtjänsten kan utreda möjligheten att bevilja ekonomiskt bistånd för hyresskuld, efter en ansökan från hyresgästen. De senaste åren är det dock allt färre hushåll med barn som har fått ekonomiskt bistånd för hyresskuld, från 1384 hushåll med barn under 2019 till 965 hushåll under 2024 [3].

För att undanröja ett avhysningshot kan socialtjänsten även åta sig betalningsansvaret för hyran eller stödja med att upprätta en återbetalningsplan för hyresgästen, om ekonomiskt bistånd inte kan beviljas.

Vuxna med barn i den summariska processen

Under åren 2021–2024 var det cirka 8500 till 9400 personer som var svarande i minst en ansökan om handräckning som kom in till Kronofogden. Det gäller enbart ansökningar gällande där barn är berörda.¹⁸ Könsfördelningen bland dessa vuxna var relativt jämn, cirka 46 procent var kvinnor och 54 procent män under dessa år. Både antalet inkomna ansökningar och antalet personer i ansökningarna ökade mellan 2021 och 2024.

¹⁶ Under 2023 fick Kronofogden exempelvis in drygt 40 000 ansökningar om vanlig handräckning. Majoriteten av dessa ansökningar, 94 procent, handlade om avhysning ([Kronofogdens årsredovisning 2023](#)).

¹⁷ Enligt uppgifter från Kronofogdemyndigheten. Under 2022 var det 79 procent av hushållen där barn inte är berörda där hyresskuld var orsak till avhysningen ([Vräkningar – utvecklingen sedan 2018 | Kronofogden](#)).

¹⁸ Det gäller personer som har barn som antingen är folkbokfört på samma adress och om personen eller sammanboende har barn som inte är folkbokförda på adressen.

Barnfamiljer som riskerat att bli eller som blivit avhysta

Drygt 85 procent av personerna fick en (1) ansökan om handräckning under samma år, i genomsnitt 11 procent förekom i två ansökningar. Handräckningen gäller oftast en försenad hyresbetalning.

Tabell 1. Antal ansökningar om handräckning, antal personer som var svarande i ansökningarna samt fördelning kvinnor och män, perioden 2021-01-02 till 2024-12-17.

Gäller ansökningar där barn varit berörda.

Antal ansökningar respektive personer	2021	2022	2023	2024*
Ansökningar om handräckning (varav pågående)	11 738	13 116	13 062 (51)	13 238 (2750)
Personer i ansökan om handräckning (varav pågående)	8490	9225	9430 (50)	9432 (1650)
Andel kvinnor	46	46	45	45
Andel män	54	54	55	55

* Gäller fram till och med 17 december 2024, vilket innebär att fler ansökningar kunde komma in innan årsskiftet. Många ansökningar pågick dessutom fortfarande, redovisas i tabellen som pågående.
Källa: KFM:s verksamhetsregister, SCB:s folkbokföringsregister och befolkningsregister

De vanligaste var att det bara bodde en vuxen person i bostaden, i genomsnitt 40 procent 2021–2024. I ca 35 procent handlade det om hushåll där det bodde två vuxna och i 14 procent var tre personer över 18 år folkbokförda på den aktuella adressen.

Vi har undersökt vad som händer efter en ansökan kommit in till Kronofogden, för att identifiera hur stor andel som bor kvar, som flyttar respektive som får ansökan fastslagen i ett beslut av Kronofogden.

I de följande avsnitten utgår resultaten från ansökningarna, eftersom personerna kan förekomma i mer än en ansökan och deras situation kan skilja sig åt vid respektive ansökningstillfälle. Samma person kan därmed förekomma mer än en gång. Om inte annat framgår gäller resultaten också åren 2021–2023. Detta eftersom så många ärenden fortfarande var pågående 2024 när uppgifterna inhämtades.

De flesta bor kvar

Av alla ansökningar som kom in till Kronofogden verkar de flesta krav kunna åtgärdas, d.v.s. ansökan till Kronofogden har återkallats. Det innebär att personerna vare sig har flyttat eller gått vidare i processen hos KFM, vilket gällde mellan 61 och 65 procent av ansökningarna åren 2021–2023. Vi utgår då från att situationen kunde lösas, eftersom personerna bodde kvar på samma adress.

Ungefär en av fyra ansökningar ledde till att KFM fastställde kravet i ansökan i ett beslut. I gruppen som fick ett sådant beslut gick cirka 48 procent sedan vidare till den verkställande processen för avhysning.

Det förekommer också att familjen flyttar från bostaden efter ansökan.¹⁹ Det var mellan 11 och 14 procent av ansökningarna som ledde till att personen flyttade 2021–2023, utan att Kronofogden fastställt kravet i ett beslut.

Både antalet vuxna som flyttade och som fick ansökan fastslagen av Kronofogden ökade mellan 2021 och 2023.

Tabell 2. Antal ansökningar om handräckning som återkallats, som lett till flytt eller till att ansökan fastställts (utslag) av Kronofogden, 2021-01-02 till 2024-12-17.

Gäller samtliga ansökningar där barn varit berörda. Samma person kan förekomma i flera ansökningar.

Efter ansökan till KFM	2021	2022	2023	2024'
Inte bytt adress eller fått beslut (bott kvar)	7559	8599	7939	7148
Bytt adress (flyttat)	1336	1419	1876	1209
Fått beslut	2843	3098	3196	2131
Pågående process	0	0	51	2750

* Gäller till och med 17 december 2024, vilket innebär att många ansökningar pågick och att fler ansökningar kunde komma in innan årsskiftet.

Källa: KFM:s verksamhetsregister, SCB:s folkbokföringsregister och befolkningsregister

De som flyttat är något yngre

Bland de vuxna som flyttat efter en ansökan är en något högre andel unga personer. I genomsnitt var 39 procent av de som flyttat i åldern 18 till 34 år under åren 2021–2023. Att unga vuxna är en grupp som i större utsträckning flyttat själva under processen har konstaterats i tidigare studie [4]. Det var också en högre andel kvinnor i denna ålder som flyttat jämfört med männen, i genomsnitt 43 procent av kvinnorna och 35 procent av männen var 18–34 år. Trots att gruppen som flyttat är lite yngre så hade 93 procent av dem tidigare varit aktuella i verkställande process hos Kronofogdemyndigheten.²⁰ Det innebär att de har haft något krav mot sig som KFM ska verkställa t.ex. att driva in en skuld.

¹⁹ Flyttat omfattar här de som bytt folkbokföringsadress innan den summariska processen lett till beslut (utslag) från Kronofogden eller inom 90 dagar efter att den summariska processen avslutats på annat sätt, oftast att ansökan har återkallats.

²⁰ Uppgiften kommer från KFM och gäller personernas första registrering i verkställighet, för att KFM ska verkställa krävs en dom eller ett beslut (utslag).

Av de hushåll som bodde kvar var ca 30 procent i åldern 18–34 år och i den grupp som fått ett beslut från Kronofogden var i genomsnitt 31 procent i motsvarande ålder.

Psykisk ohälsa vanligt särskilt bland kvinnorna

Bland personerna som var svarande i en ansökan hos KFM är olika former av psykisk ohälsa vanligt. Det var en högre andel i denna grupp jämfört med normalbefolkningen som ingick i det index för psykisk ohälsa Socialstyrelsen använt.²¹ Enkelt uttryckt kan det sägas återspegla om personerna haft vårdkontakt för någon form av psykiatriska besvär, vid minst ett tillfälle året innan fram till ett år efter ansökan.

Andelen personer i den summariska processen som med psykisk ohälsa var i genomsnitt 42 procent under perioden 2021–2023. Det kan jämföras med motsvarande andel i landets befolkning i åldern 18–65 år som var 19 procent under samma tidsperiod.

Psykisk ohälsa var vanligare bland kvinnorna än männen. Det var 51 procent av kvinnorna i genomsnitt som hade sökt vård för psykisk ohälsa och 35 procent av männen, det är ett mönster som visats i andra undersökningar [4]. Bland personer i landets befolkning i åldern 18–65 år var motsvarande andel 24 procent av kvinnorna och bland männen var den 14 procent, åren 2021–2023. Det är med andra ord mer än dubbelt så vanligt med psykisk ohälsa bland de vuxna som riskerat avhysningar än i befolkningen som helhet.

De flesta hade haft någon vårdkontakt p.g.a. psykisk ohälsa både ett år innan och ett år efter ansökan i den summariska processen. I genomsnitt gällde det 36 procent av kvinnorna i den summariska processen, 2021–2023. Av de kvinnor som fick kravet i ansökan fastställt var motsvarande andel 40 procent. Bland männen hade 20 procent i genomsnitt psykisk ohälsa både ett år innan och efter ansökan, bland de män som fick kravet fastställt i ett beslut var andelen lite högre, 22 procent.

I genomsnitt var det 7 procent av kvinnorna och männen tillsammans som enbart haft kontakt med hälso- och sjukvården för psykiska besvär *efter* ansökan till Kronofogden, 2021–2023.

Psykisk ohälsa var också vanligt i singelhushåll, d.v.s. de personer som inte hade någon annan vuxen folkbokförd i deras bostad. I genomsnitt hade 51 procent av singelhushållen psykisk ohälsa under 2021–2023. Vanligast var det bland de singelhushåll som fick kravet i ansökan fastställt. Av dem hade

²¹ Socialstyrelsen har använt ett tidigare framtaget index för psykisk ohälsa som ger en bild av vårdkontakt för psykiatriska besvär. Här ingår personer som fått en F-diagnos i öppen- eller slutenvård, som hämtat ut psykofarmaka alternativt gjort ett besök inom ett medicinskt verksamhetsområde: 9. I detta index ingår även vårdkontakt för beroende och skadligt bruk. Se Bilaga 1 för utförligare beskrivning.

i genomsnitt 60 procent av kvinnorna och 48 procent av männen psykisk ohälsa. De flesta av personerna i singelhushållen där ansökan blev fastslagen hade psykisk ohälsa både ett år innan och ett år efter ansökan kom till Kronofogden.

När vi enbart tittar på diagnoser, besök och medicinsk behandling kopplat till skadligt bruk och beroende är andelen lägre bland de vuxna i ansökningarna.²² I genomsnitt hade 11 procent av männen vårdkontakt kopplat till skadligt bruk och beroende och 10 procent av kvinnorna. I singelhushållen var det dock 16 procent av männen och 13 procent av kvinnorna i den gruppen som fick kravet fastställt i beslut. Det är dock en högre andel än i befolkningen. Bland vuxna i Sverige i åldern 18–65 år var det mindre än en procent av kvinnorna som hade kontakt med vården p.g.a. skadligt bruk och beroende och drygt 1 procent av männen, 2021–2023.

Många har varit registrerade hos Kronofogden långt tidigare

Personerna i ansökningarna hade i hög omfattning varit aktuella hos Kronofogden tidigare.²³ I 86 procent av alla ansökningar under 2021–2024 hade personerna förekommit i en verkställande process innan. Det innebär att de har haft något krav mot sig som KFM ska verkställa exempelvis driva in en skuld. Detta gällde alla personerna i den summariska processen oavsett vad som hände efter ansökan. Det var 42 procent som första gången hade registrerats hos Kronofogden för 5–20 år sedan och 11 procent som registrerats för mer än 20 år sedan. Samma resultat gäller båda könen.

Det fanns också de som blev aktuella i en verkställande process efter ansökningstillfället, trots att de bodde kvar eller flyttade. De kan ha blivit aktuella där efter en ny ansökan som rört hyresskuld eller av andra skäl. I båda grupperna var det 11 procent som fanns med första gången i en verkställande process efter ansökningstillfället åren 2021–2023.

Lön vanligaste inkomstkällan

Den största gruppen har inkomst från arbete. I genomsnitt hade 42 procent av personerna lön som huvudsaklig inkomstkälla månaden innan ansökan, under åren 2021–2023. Tendensen är att andelen personer med lön, studiebidrag och pension som huvudsaklig inkomstkälla ökar något samtidigt som andelen med ekonomiskt bistånd minskar något under dessa

²² Dessa diagnoser ingår i Socialstyrelsens index psykisk ohälsa, men här ingår enbart de som är kopplade till skadligt bruk och beroende.

²³ Uppgifterna kommer från Kronofogdemyndigheten och anger första datum personer finns registrerade i myndighetens indrivningsdatabas, i den verkställande processen.

år.²⁴ Tydligast är det i gruppen som fått ansökan fastställd i ett beslut av Kronofogden. Bland dem är andelen med lön, ersättning för studier eller pension 43 procent 2021 och 49 procent 2023. Samtidigt hade 20 procent ekonomiskt bistånd från socialtjänsten som huvudsaklig inkomstkälla månaden innan ansökan 2021, medan 15 procent hade det 2023.

Ekonomiskt bistånd för hyresskuld verksamt

Det var ovanligt att hushållen fick ekonomiskt bistånd för hyresskuld under den summariska processen, i genomsnitt 1,5 procent av de svarande fick det 2021–2023.

De flesta av de personer som fick ekonomiskt bistånd utbetalt för en hyresskuld från socialtjänsten bodde kvar i bostaden, det gällde cirka 80 procent av alla som fick bistånd för hyresskuld under den summariska processen. Ytterligare 15 procent av de personer som fick detta ekonomiska bistånd fick biståndet efter att Kronofogden fattade beslut i den summariska processen. De gick inte vidare till verkställande av avhysningen och bodde också kvar. Detta visar att de ekonomiska bistånd för hyresskuld som betalats ut hade effekt, d.v.s. att personerna kunde bo kvar och de ledde inte vidare till en ansökan om att verkställa en avhysning.

Barn i den summariska processen

Här ingår barn som är folkbokförda på samma adress som den svarande och barn till vuxna som var folkbokförda i bostaden men som inte själva var folkbokförda på svarandes adress.²⁵ Avsikten är att få med barn som bor i bostaden som familjen riskerar att bli avhyst från, och även barn till de vuxna i bostaden men som inte är folkbokförda där. Vi vet således inte i vilken utsträckning barnen bor i bostaden, men vi vet att barnet och eller minst en av barnets föräldrar riskerat att förlora sitt hem.

Många barn berörs

Det är många barn som var berörda i den summariska processen, visar Socialstyrelsens registerstudie. Under åren 2021–2024 gällde det mellan drygt 24 000 och knappt 28 000 barn.²⁶

Mer än hälften av dessa barn var direkt berörda av ansökan på så sätt att de var folkbokförda där. Antalet barn som var folkbokförda i bostaden vid ansökningstillfället varierar dock de undersökta åren. Högst var antalet barn

²⁴ Andra inkomster var ersättning för arbetslöshet, ersättning vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga, vid föräldraledighet eller närståendeomvårdnad, vid sjukdom eller personer utan ersättning.

²⁵ Som framkommit tidigare har vi inkluderat hushåll där max sex personer över 18 år var folkbokförda.

²⁶ Det totala antalet barn folkbokförda på den aktuella adressen adress och barn till vuxna på adressen men som inte själva var folkbokförda där.

som var folkbokförda i hushållet som riskerade avhysning under 2022, då gällde det drygt 15 900 barn vilket var ungefär 2000 fler barn än 2021.

Tabell 3. Antal barn som berörts av en ansökan om handräckning, totalt, folkbokförda på adressen och barn inte folkbokförda på adressen, 2021-01-02 till 2024-12-17.

Barn i summariska processen	2021	2022	2023	2024*
Barn folkbokförda i bostaden	13 888	15 906	15 068	14 557
Barn till vuxna i bostaden ej folkbokförda där	10 484	11 915	12 679	12 945
Berörda barn totalt	24 372	27 821	27 787	27 502

* Gäller till och med 17 december 2024, vilket innebär att flera ärenden fortfarande pågick och att fler ansökningar kunde komma in innan årsskiftet.

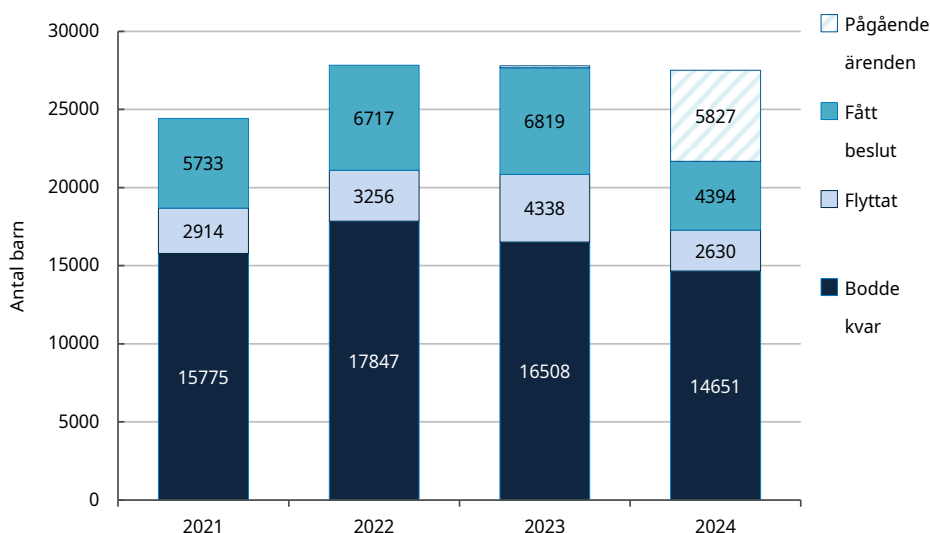
Källa: KFM:s verksamhetsregister, SCB:s Register över totalbefolkningen (RTB) och folkbokföringsregister

De flesta barnen har föräldrar som bor kvar men fler flyttar eller får beslut

Det allra vanligaste är att föräldern bor kvar, och det gäller för runt 60 procent av alla berörda barn under 2021–2023. Antalet barn vars föräldrar bodde kvar minskade dock mellan 2022 och 2023, från nästan 17 850 barn till drygt 16 500 barn.

Figur 2. Barn som efter en ansökan om handräckning bott kvar, som flyttat och där ansökan om avhysning lett till beslut av KFM, 2021-01-02 till 2024-12-17.

Barn som var folkbokförda på adressen som ansökan gällde och barn till vuxna på adressen som inte var folkbokförda där.



Källa: KFM:s verksamhetsregister, SCB:s register över totalbefolkningen (RTB) och folkbokföringsregister.

Samtidigt har ungefär 13 procent av alla barnen varit med om att deras förälder flyttat efter ansökan 2021–2023. Även antalet barn vars förälder flyttade ökade mellan 2021 och 2023, från 2914 till 4338 barn. Vi vet inte i hur stor utsträckning barnen bodde i bostäderna som föräldrarna flyttade från. Däremot vet vi hur många barn som var folkbokförda i bostaden, och eftersom föräldern flyttat utgår vi från att även barnen gjort det. Även antalet barn som var folkbokförd hos föräldern som flyttade ökade under denna period, från 1471 barn under 2021 till 2246 barn 2023.

Både andelen och antalet barn vars förälder fick ansökan fastställd i ett beslut av Kronofogden ökade efter 2021.²⁷ Från att gälla drygt 5700 barn 2021 gällde det drygt 6800 barn under 2023. Ungefär hälften av dessa barn var folkbokförda i hushållet som beslutet gällde.

Under 2024 är det 21 procent av de berörda barnen där ärendet fortfarande pågick när vi fick data från KFM och vi vet därför inte vad som hände med föräldrarna efter ansökan.

Vuxna med barn i den verkställande processen

I det här avsnittet presenteras resultat för personer i den verkställande processen hos Kronofogden, samtliga gäller ansökningar om avhysning där barn är berörda. För att en avhysning ska verkställas behöver hyresvärden eller bostadsrättsföreningen ansöka om att en avhysning ska verkställas. För detta krävs i sin tur antingen ett beslut från Kronofogden i den summariska processen eller en dom från domstol.

Betydligt färre ansökningar och personer förekom i den verkställande processen jämfört med i den summariska processen. I den verkställande processen för avhysning ingår runt 2500 personer per år. Under 2021–2024 var de totalt ungefär lika många personer i den verkställande processen som antalet under ett år i den summariska processen. Samtidigt ser vi att både antalet ansökningar och personer i den verkställande processen ökar något mellan 2021 och 2024.²⁸

Andelen män är runt 61 procent och cirka 39 procent kvinnor i ansökningarna om verkställighet där barn var berörda. Det innebär att en lite högre andel män ingår i denna process, ungefär 6 procentenheter högre jämfört med andelen män i den summariska processen.

De allra flesta personerna förekommer i en (1) ansökan om verkställande av avhysning. Ungefär 45 procent av personerna i den verkställande processen

²⁷ Avslutsdatum för beslut hos KFM gäller under perioden 2021-01-12 – 2024-12-17.

²⁸ Antalet ansökningar är i princip detsamma som antalet personer i den verkställande processen.

Barnfamiljer som riskerat att bli eller som blivit avhysta

2021–2024 var ensamstående d.v.s. ingen annan vuxen person var folkbokförd i bostaden.

Tabell 4. Antal ansökningar om att verkställa avhysning, antal personer i dessa ansökningar och fördelningen kvinnor och män, 2021-01-04 till 2024-12-17.

Gäller ansökningar där barn var berörda.

Ansökningar respektive personer	2021	2022	2023	2024*
Ansökningar i verkställighet (varav pågående)	2433 (0)	2443 (0)	2685 (12)	2834 (501)
Personer i ansökningarna (varav pågående)	2325 (0)	2330 (0)	2589 (11)	2728 (472)
Andel kvinnor	39	41	39	38
Andel män	61	59	61	62

* Gäller fram till 2024-12-17. Många ansökningar pågick fortfarande, redovisas i tabellen som pågående.
Källa: KFM:s verksamhetsregister och SCB:s befolkningsregister

Mer än hälften flyttar eller blir avhysta

Även under den verkställande processen kan en avhysning undvikas. I genomsnitt var det 44 procent av hushållen där barn var berörda som bodde kvar, åren 2021–2023.²⁹ Andelen som bor kvar efter ansökan till den verkställande processen är dock cirka 20 procent lägre än motsvarande andel av hushållen där barn är berörda i den summariska processen.

Näst störst är den grupp som blev avhysta under 2021–2023.³⁰ En av tre personer var med om att avhysningen blev verkställd och drygt en av fem flyttade själva innan avhysningen blev verkställd.³¹

²⁹ Precis som i avsnittet om vad som hänt med personer i den summariska processen handlar resultaten här om perioden 2021–2023 om inte annat framgår.

³⁰ Om en familj flyttar innan avhysningen genomförs utan att lämna tillbaka nycklarna till värden eller bostadsrättsföreningen, verkställs avhysningen av Kronofogden.

³¹ Personen har då bytt folkbokföringsadress innan en verkställd avhysning eller inom 90 dagar efter att verkställighetsprocessen avslutats på annat sätt.

Tabell 5. Andel vuxna i verkställande processen som bodde kvar, flyttade och som blivit avhysta per år, 2021-01-04 till 2024-12-17. Procent.

Gäller hushåll där barn var berörda.

Andel vuxna i verkställighetsprocessen som:	2021	2022	2023	2024*
bodde kvar	45	43	43	40
flyttade innan verkställd avhysning	22	23	23	23
blev avhysta	32	34	34	37

* Gäller fram till 17 december 2024.

Källa: KFM:s verksamhetsregister och SCB:s befolkningsregister

Lite högre andel män bland de avhysta där det finns berörda barn

Bland de som blev avhysta under 2021–2023 är andelen män högre än andelen kvinnor, nästan sju av tio var män. Det är ett mönster som känns igen bland samtliga personer som blir avhysta. Under 2022 var exempelvis 68 procent män och 32 procent kvinnor av de personer som blev avhysta, enligt Kronofogdemyndigheten [5]. Däremot redovisar KFM en betydligt jämnare könsfördelning i ärenden där barn var berörda av en avhysning, 53 procent män och 47 procent kvinnor under 2022 [5].

Tabell 6. Fördelning kvinnor och män i genomförda avhysningar där barn varit berörda 2021-01-08 – 2024-12-17.

Kön	2021	2022	2023	2024*
Kvinnor	33	34	31	32
Män	67	66	69	68

* Gäller fram till 17 december 2024.

Källa: KFM:s verksamhetsregister och SCB:s befolkningsregister

Tidigare skulder och psykisk ohälsa vanligt

De allra flesta personerna i den verkställande processen har varit aktuella hos Kronofogden tidigare i en verkställande process, 96 procent. Av dem hade 42 procent blivit registrerad hos Kronofogden första gången mellan 5–20 år tidigare, och ytterligare 14 procent förekom första gången mer än 20 tidigare.

Det var 12 procent som varit aktuella för första gången i verkställande process högst ett år innan den nu aktuella verkställande processen för avhysning.

Det är också en hög andel som hade någon form av psykisk ohälsa³² bland personerna i den verkställande processen. I genomsnitt gällde det 45 procent av personerna 2021–2023, varav 29 procent haft psykisk ohälsa både ett år innan och ett år efter ansökan om att verkställa avhysningen. I befolkningen som helhet var det i genomsnitt 19 procent bland vuxna i åldern 18–65 år som förekom i vården p.g.a. psykisk ohälsa 2021–2023.

Psykisk ohälsa är vanligare bland kvinnorna än bland männen även i den verkställande processen. Det var i genomsnitt 57 procent av kvinnorna och 38 procent av männen som i genomsnitt hade haft kontakt med hälso- och sjukvården p.g.a. psykisk ohälsa, 2021–2023.

Bland de personer som bodde själva, d.v.s. inte hade någon annan vuxen skriven i samma bostad, var andelen ännu högre. Det var i genomsnitt 62 procent av kvinnorna i singelhushåll som hade psykisk ohälsa och 48 procent av männen 2021–2023. De flesta av dem hade haft kontakt med vården både under året innan och efter ansökan om att verkställa avhysningen kom in till Kronofogden.

Andelen med skadligt bruk och beroende var något högre bland de vuxna i den verkställande processen, i jämförelse med dem i den summariska processen. I genomsnitt var det 14 procent av personerna som förekom i vården p.g.a. skadligt bruk och beroende 2021–2023³³. Bland de som blev avhysta var andelen lite högre, i genomsnitt 18 procent, och bland dem som bodde kvar var andelen 10 procent.

En högre andel av kvinnor som blev avhysta hade haft kontakt med vården p.g.a. någon form av skadligt bruk och beroende, jämfört med männen som blev avhysta. Männen var dock fler till antalet. Samma mönster finns bland de singelhushåll som blev avhysta 2021–2023.

Huvudsakliga inkomstkällan varierar

Den genomsnittliga andelen som hade lön som huvudsaklig inkomstkälla var 36 procent av alla personerna i den verkställande processen. En högre andel av männen arbetade jämfört med kvinnorna, 39 procent av männen och 31 procent av kvinnorna. Bland de personer som bodde kvar var andelen med ersättning från arbete högre, i genomsnitt 44 procent 2021–2023. Bland de personer som blev avhysta var andelen lägst, 27 procent av dem hade lön som huvudsaklig inkomstkälla 2021–2023.

Cirka 18 procent av de vuxna i den verkställande processen hade månaden innan ansökan ekonomiskt bistånd som huvudsaklig inkomstkälla 2021–2023. Bland de som bodde kvar och bland de som blev avhysta minskar

³² Se vad som ingår i index för psykisk ohälsa i Bilaga 1.

³³ Motsvarande andel var 1 procent i Sveriges befolkning i åldern 18–65 år under samma period.

andelen med ekonomiskt bistånd under perioden 2021 till 2024, från 20 procent till 13 procent. Att hushållen hade ekonomiskt bistånd som huvudsaklig inkomstkälla innebär att socialtjänsten kände till familjen och dess ekonomi månaden innan ansökan om avhysning.

3 av 4 hade inget ekonomiskt bistånd

Det var i genomsnitt 75 procent av hushållen som inte hade någon form av ekonomiskt bistånd från socialtjänsten tre månader innan eller under den verkställande processen, enligt Socialstyrelsen register. Bland männen som blev avhysta från sin bostad gällde det 81 procent och bland kvinnorna som blev avhysta hade 70 procent inget ekonomiskt bistånd under verkställandeprocessen eller tre månader innan.

Bland de personer som fick ekonomiskt bistånd för hyresskuld under verkställighetsprocessen, utan någon annan form av ekonomiskt bistånd, bodde de flesta kvar i sin bostad. Det var sammantaget en liten andel som fick detta bistånd under den verkställande processen, i genomsnitt 7 procent av alla fick ekonomiskt bistånd för hyresskuld.

Samtidigt var det fler som hade kontakt med socialtjänsten på grund av sin ekonomiska situation och fick ekonomiskt bistånd. I genomsnitt fick 22 procent av hushållen ekonomiskt bistånd, försörjningsstöd och/eller för livsföringen i övrigt, oavsett om de bodde kvar, flyttade eller blev avhysta.

Barn berörda av avhysning

Under 2024 blev 391 barn avhysta från sitt permanentboende och totalt berördes 711 barn av en genomförd avhysning, enligt Kronofogdens statistik. Ytterligare 1375 barn var berörda av en ansökan om verkställd avhysning 2024 [6]. Åren innan var antalet barn berörda av en genomförd avhysning lägre, men ökade från 572 barn 2021 till 674 berörda barn 2023 [7].

Det är fler barn som varit berörda under verkställighetsprocessen i vår registerbaserade undersökning. Här ingår barn som antingen var folkbokförda i bostaden som avhysningen gällde eller som var barn till vuxna som bodde där, men som var folkbokförda på en annan adress.

Berörda barn i verkställighetsprocessen

Även i Socialstyrelsens studie ökade antalet barn som berörts i den verkställande processen de undersökta åren. Det totala antalet berörda barn ökade från cirka 5300 under 2021 till drygt 6100 barn 2024. Det är främst barn som inte var folkbokförda i den aktuella bostaden som ökat.

Tabell 7. Antal barn som berörts av en ansökan om avhysning, barn folkbokförda på adressen, inte folkbokförda på adressen och totalt, 2021-01-04 till 2024-12-17.

Barn i verkställande processen	2021	2022	2023	2024*
Barn folkbokförda i bostaden	2424	2519	2654	2600
Barn till vuxna i bostaden ej folkbokförda där	2872	2963	3338	3542
Barn totalt	5296	5482	6003	6142

* Gäller fram till 17 december 2024.

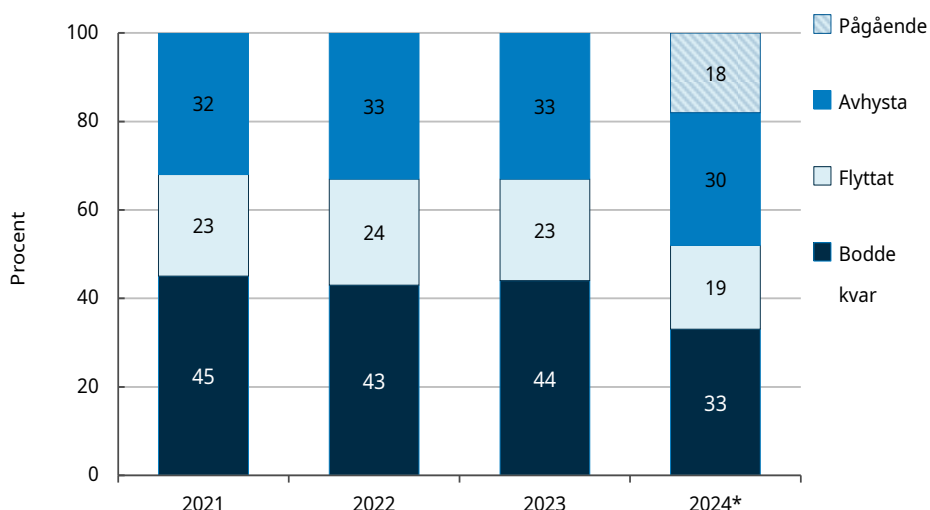
Källa: KFM:s verksamhetsregister, SCB:s register över totalbefolkningen (RTB) och folkbokföringsregister

Mindre än hälften har föräldrar som bor kvar

Runt 44 procent av barnen hade föräldrar som kunde bo kvar efter ansökan om avhysning 2021–2023. Mer än hälften av barnen berördes därmed av en flytt eller en avhysning, sammantaget cirka 56 procent, 2021–2023. Fördelningen av andelen barn som berörts av en flytt, en avhysning eller som bodde kvar var snarlik under åren 2021–2023. Under 2024 pågick fortfarande många ärenden när Socialstyrelsen fick uppgifterna från KFM så vi vet inte vad som hände, vilket gällde 18 procent av barnen.

Figur 3. Barn som efter en ansökan om verkställd avhysning haft föräldrar som bott kvar, flyttat och som blivit avhysta, 2021–2024. Under 2024 även pågående ärenden, den 17 december 2024. Procent.

Barn som var folkbokförda på adressen som ansökan gällde och barn till vuxna på den adressen som inte själva var folkbokförda där.



Källa: KFM:s verksamhetsregister, SCB:s register över totalbefolkningen (RTB) och folkbokföringsregister

Barn berörda av en genomförd avhysning

Totalt under den period vi undersökt var det 7300 barn som blev direkt berörda av en genomförd avhysning, från 4 januari 2021 till 17 december 2024. Dessa barn har antingen mist det hem där de var folkbokförda eller så har en av deras föräldrar blivit avhyst från sin bostad. Det är inte känt hur stor del av tiden barnen bodde där. Däremot vet vi hur många av barnen som var folkbokförda på samma adress som den avhysta föräldern eller föräldrarna. Från 2021 till 2023 ökade denna grupp från knappt 570 barn till 680 barn. Det innebär att trenden att fler barn berörts av en avhysning som Kronofogden uppmärksammat även syns i denna studie. Antalet berörda barn är dock fler med detta sätt att inhämta uppgifter om barn.

Tabell 8. Barn berörda av en genomförd avhysning 2021–2024

Barn som var folkbokförda på adressen som ansökan gällde och barn till vuxna på adressen som inte var folkbokförda där.

Barn berörda av föräldrars avhysning	2021	2022	2023	2024*
Folkbokförda hos föräldern	567	626	680	589
Ej folkbokförda	1122	1170	1303	1251
Totalt	1689	1796	1983	1840

* Gäller fram till 17 december 2024 och enbart avslutade mål.

Källa: KFM:s verksamhetsregister, SCB:s register över totalbefolkningen (RTB) och folkbokföringsregister

Även antalet barn som inte var folkbokförda i den bostad som avhysningen gällde ökar mellan 2021 och 2023 med nästan 200 barn.

Barnfamiljer avhysta från sociala kontrakt

Det förekommer även att barnfamiljer blir avhysta från sina långsiktiga andrahandsboenden med bistånd enligt Socialtjänstlagen, så kallade sociala kontrakt. Boverket frågar kommunerna om detta sedan 2023 i sin årliga bostadsmarknadsenkät, BME. Detta är att betrakta som avhysningar utöver de som genomförs av KFM.³⁴

De uppgifter som finns gäller för åren 2022–2024. Alla kommuner har inte uppgifter om detta, så de kan inte uppge hur många hushåll med barn det handlar om. De svar som kommuner har uppgett visar att minst 30 barnfamiljer blev avhysta från sina sociala kontrakt under 2022, 2023 var

³⁴ Enligt uppgift från analytiker på Kronofogdemyndigheten.

det minst 49 barnfamiljer och under 2024 gällde det minst 24 barnfamiljer.³⁵
Hur många barn som bodde i dessa familjer framkommer dock inte.

Resultaten har fler användningsområden i det fortsatta uppdraget

Resultaten från registerstudien ger ett underlag till det fortsatta arbetet i uppdraget. Exempelvis när vi inhämtar synpunkter från andra aktörer så som Barnombudsmannen, Sveriges Allmännytt, Hyresgästföreningen, Fastighetsägarna och relevanta civilsamhällesorganisationer.

För att förebygga att barn blir avhysta behövs kunskap om hur föräldrarnas situation ser ut, både psykisk ohälsa och tidigare skulder som gått till Kronofogden är vanligt förekommande i dessa hushåll. Uppgifterna på nationell nivå kan användas som ett av flera underlag för att föreslå lämpliga förebyggande åtgärder inom ramen för uppdraget.

Vi kommer också att använda registeruppgifterna för att ta fram resultat och mönster på kommunal nivå. Dessa kan användas i uppdragets kommande intervjuundersökning med socialtjänsten, främst i urval av kommuner och intervjutema.

Förebyggande arbete kan både handla om att ge stöd så att en ansökan inte ens kommer till Kronofogden och om att agera snabbt och utifrån familjens och barnens behov när processerna hos Kronofogden väl startat. Socialtjänsten är en av flera aktörer i detta viktiga arbete.

³⁵ Enligt kommunernas svar i Boverkets BME 2023, 2024 och 2025. Gäller de kommuner som svarat Ja och angett antal på frågan: Har det under (föregående år) förekommit några avhysningar bland de hushåll som hyr i andra hand av kommunen med tillsyn och/eller särskilda villkor?

Referenser

1. Kronofogdemyndigheten. Antal barn berörda av vräkningar 2008 till och med 2024.
<https://kronofogden.se/download/18.4d3e9d9a18be02f5b2a64f7/1708546821035/Kronofogdens%20%C3%A5rsredovisning%202023.pdf>
Hämtad: 2025-10-21.
2. Kronofogdemyndigheten. Kronofogdens årsredovisning 2023.
<https://kronofogden.se/download/18.4d3e9d9a18be02f5b2a64f7/1708546821035/Kronofogdens%20%C3%A5rsredovisning%202023.pdf>
Hämtad: 2025-10-29.
3. Socialstyrelsen. Individ- och familjeomsorg Lägesrapport 2025.
<https://www.socialstyrelsen.se/publikationer/individ--och-familjeomsorg--lagesrapport-2025-2025-3-9498/> Hämtad 2025-10-21.
4. Nilsson I. Actors associated with self-initiated moves during the formal eviction process. I British Journal of Social Work 2024; 2024 00:1–21.
5. Kronofogdemyndigheten. Korta analyser: Nr 2, 2023. Vräkningar – utvecklingen sedan 2018 <https://kronofogden.se/om-kronofogden/analyser/vrakningar---utvecklingen-sedan-2018> Hämtad: 2025-10-28.
6. Kronofogdemyndigheten. Antalet vräkningar ökar.
<https://kronofogden.se/om-kronofogden/nyheter-och-press/pressmeddelande/2025-02-11-antalet-vrakningar-okar> Hämtad 2025-10-28.
7. Kronofogdemyndigheten. Verkställda avhysningar barn 2021–2024.
<https://kronofogden.se/om-kronofogden/statistik/statistik-om-vrakningar> Hämtad 2025-10-28.

Bilaga 1 Metod

Uppgifter från Kronofogdemyndigheten

Data har inhämtats för åren 2021–2024³⁶ från Kronofogdemyndighetens (KFM) två register

- SARA, som omfattar mål i den summariska processen, d.v.s. ansökan om vanlig handräckning
- Winit, som omfattar mål i verkställighetsprocessen, d.v.s. ansökan om att verkställa en avhysning

För varje mål fick Socialstyrelsen bland annat följande uppgifter

- personnummer på den svarande/gäldenären³⁷
- datum för när ansökning till respektive process inkom
- vilka händelser som skett inom målet (KFM har fastslagit kravet i ansökan om handräckning i beslut, beslut om en avhysning ska verkställas (genomföras)
- datum när dessa händelser skedde och beslut fattades

En enskild individ kan förekomma upprepade gånger samma år inom olika mål och flera individer kan förekomma inom samma mål givet att båda är svarande.

Personer med skyddad identitet ingår inte i de uppgifter som inhämtades från KFM.

Uppgifter från Statistiska centralbyrån

För att få en uppfattning om antalet barn som berörs av avhysningar samt orsaker till att detta antal ökat under senare år inhämtades uppgifter från Statistiska centralbyråns (SCB)

- register över totalbefolkningen (RTB)
- flergenerationsregistret (Flergen)
- registret över befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)

Uppgifterna från KFM samkörs med uppgifterna från SCB genom den svarandes/gäldenärens personnummer. Det finns inte information att tillgå

³⁶ 2024 ofullständigt då uppgifter inhämtas under mitten av december och alla mål som ansökts om under 2024 inte avslutats under året.

³⁷ Fortsättningsvis använder vi begreppet svarande för personer i båda processerna d.v.s. även de som formellt är gäldenärer, har krav om att betala hyra eller avgift.

om vilken adress som ansökan till KFM gäller, vi utgår därför från att den svarandes folkbokföringsadress när ansökan kom till KFM är den adress som ansökan rör.

Beräkning av antalet barn

För att fånga in samtliga barn som berörs av de båda processerna har följande gjorts:

1. Identifiera samtliga vuxna i samma hushåll, folkbokförda på samma adress, som den svarande vid tidpunkt för anmälan till respektive process.
2. Identifiera samtliga barn i samma hushåll (folkbokförda på samma adress) som den svarande i anmälan till process.
3. Identifiera samtliga barn (oavsett folkbokföring) till de vuxna i 1. via flergenerationsregistret, d.v.s. barn till svarande.
4. Utifrån 1, 2. och 3. identifiera antalet unika barn (utöver de i 3) till samtliga vuxna i hushållet, barn som antingen är folkbokförda eller inte folkbokförda på samma adress som den svarande.

Givet ovanstående information får vi en uppfattning om antal unika barn som är folkbokförda på samma adress som den svarande samt antalet unika barn till de vuxna folkbokförda på samma adress som den svarande, men som själva inte är folkbokförda på denna adress.

Vi utgår från att den svarandes folkbokföringsadress är densamma som den adress som ansökan till respektive process berör därför finns en viss risk för mätfel. Detta eftersom den svarande kan bo på en annan adress än den är folkbokförd på.

För att minska risken för mätfel har vi utifrån antalet vuxna i hushållet gjort en rimlighetsbedömning och valt att enbart ta med de ansökningar som omfattar upp till och med sex vuxna, alltså personer 18 år eller äldre (~99 % av alla ansökningar i respektive process). I beräkningarna ingår med andra ord inte hushåll där fler än sex personer över 18 år var folkbokförda.

Hantering av flera svarande/gäldenärer inom samma mål

Som beskrivits ovan finns det situationer där det finns flera svarande till samma mål. Med hjälp av en variabel som betecknar hushållets id-nummer (hushålls-id) kan vi avgöra om dessa svaranden bor i samma bostad eller inte. Det finns med andra ord två olika situationer vi måste förhålla oss till

1. svarande omfattas av samma mål och har samma hushålls-id (2508 mål 2021–2024)

Barnfamiljer som riskerat att bli eller som blivit avhysta

2. svarande omfattas av samma mål men har olika hushålls-id (561 mål 2021–2024)

Beroende på vilken typ av analys som genomförs hanteras dessa fall olika. Vid sammanställning av antalet barn tas enbart en svarande med i den första gruppen, 1, medan samtliga tas med från 2. Detta för att vi i för personer i 1 är säkra på att det är samma hushåll och inte vill dubbelräkna dessa barn, medan vi för personer i 2 inte vet vilket hushåll som kopplas till adressen som ansökan berör. Det finns därmed risk att vi dubbelräknar barnen i 2, men vi väljer att göra det snarare än att ta bort barn som eventuellt är berörda.

I framtagandet av bakgrundsfaktorer om svarande så är samtliga ansökningar med. Detta då vi är intresserade av samtliga svarande och deras situation, oavsett om de är inom samma mål eller inte.

Vad vi utgått från när vi beskriver att personer flyttat

SCB har tagit fram en variabel som påvisar datum för första byte av folkbokföringsadress som den svarande gjort efter att ansökan till respektive process inkommit till Kronofogden. Detta datum används för att uppskatta om individen flyttat under eller i samband med processen i fråga. Processen bedöms pågå mellan datum för ankomst av ansökan och datum för utslag (beslut) respektive genomförd avhysning, alternativt avslut av mål av annat skäl (t.ex. återkallelse). Det kan finnas en eftersläpning i när personerna ändrar sin folkbokföringsadress efter att de flyttat. Därför räknas även de som flyttat inom tre månader efter avslutsdatum av mål som avslutas av annat skäl än utslag eller avhysning in i gruppen som flyttat under processen.

Vi har enbart information om den svarande har bytt adress. Vi vet också antalet vuxna och antalet barn som bor på samma adress som svarande, så egentligen tittar vi på hushåll. Utöver det har vi antalet barn till alla vuxna folkbokförda på adressen.

Vid bedömning om hushåll har flyttat under processerna, innan en genomförd avhysning utgår vi från:

- alla vuxna och barn folkbokförda i hushållet där gäldenären är folkbokförd
- alla barn till vuxna i detta hushåll, men som inte är folkbokförda på adressen

Det är gäldenären som bytt adress där hen är folkbokförd. Eftersom denne bytt adress utgår vi från att de andra i hushållet flyttat, och att barnen som inte var folkbokförda där har påverkats av att föräldern har flyttat.

Index för psykisk ohälsa

Detta är ett sammanvägt mått, ett index med vårdkontakter för psykiska besvär. Något av följande kriterier ska vara uppfyllda inom ett år före respektive inom ett år efter att ansökan till respektive process inkommit till KFM för att en person ska ingå i indexet:

1. minst ett läkarbesök inom specialiserad vård där åtminstone en psykiatrisk diagnos ställs (ICD-10: F1-F9)
2. minst en inläggning inom heldygnsvård på grund av åtminstone en psykiatrisk diagnos (ICD-10: F1-F9)
3. minst ett uttag av psykofarmaka (ATC-kod: N05, N06A, N06BA exkl. N06BA07, C02AC02) som används vid psykiatriska tillstånd (inkluderar även förskrivningar inom primärvård)
4. minst ett besök inom psykiatri (MVO = 9), där någon diagnos inte nödvändigtvis ställdes.

Uppgifterna har hämtats från Socialstyrelsens patientregister och läkemedelsregister.

Index vårdkontakt för skadligt bruk eller beroende

Detta är också ett sammanvägt mått. Något av följande kriterier ska vara uppfyllda inom ett år före respektive inom ett år efter att ansökan till respektive process inkommit till KFM för att en person ska ingå i indexet:

1. minst ett läkarbesök inom specialiserad vård där åtminstone en diagnos inom skadligt bruk eller beroende ställs (ICD-10: F10-F19)
2. minst en inläggning inom heldygnsvård där åtminstone en diagnos inom skadligt bruk eller beroende ställs (ICD-10: F1-F9)
3. minst ett besök inom ett medicinskt verksamhetsområde som omfattar skadligt bruk eller beroende (MVO = 945, 953–954), där någon diagnos inte nödvändigtvis ställdes.

Uppgifterna har hämtats från Socialstyrelsens patientregister och läkemedelsregister.

Barnfamiljer som riskerat att bli eller som blivit avhysta



Barnfamiljer som riskerat att bli eller som blivit avhysta (artikelnr 2022-12-9942)
kan laddas ner från socialstyrelsen.se/publikationer.